

Skalan West Birmingham Speech & Language Therapy Service ingår som obligatorisk bedömning av kommunikativ förmåga i aktivitet. Skall göras före start av åtgärder och vid uppföljning efter 1 år och efter avslut av åtgärdsplan. Göras av habiliteringen med information från närstående/personal i den miljö där åtgärder genomförs. För fördjupad bedömning av kommunikation rekommenderas TOM.

Kommunikativ effektivitet

(West Birmingham Speech & Language Therapy Service)

Bedöms med AKK-hjälpmedel om de används. Använd 0,5 för att ange om en patient är något bättre eller något sämre än en viss beskrivning.

- 0 Kommunicerar ej avsiktligt (pre-intentionell nivå).
- 1 Begränsad funktionell kommunikation, kommunicerar endast om saker som finns inom direkt räck- eller synhåll.
- 2 Använder sig av talljud/talsignaler eller symboler för att kommunicera grundläggande behov till välbekanta personer.
- 3 Använder sig av talljud/talsignaler eller symboler för att överföra specifik information till välbekanta personer när kontexten är känd.
- 4 Använder sig av talljud/talsignaler och symboler för att överföra specifik information till välbekanta personer när kontexten inte är känd. Klarar att överföra grundläggande information till nya personer.
- 5 Överför information till nya personer och klarar att ge specifik information om en mängd olika ämnen.

Datum för bedömning före:	Datum för bedömning efter:
Ange värde (lista med skalsteg 0.0,5.1.1,5 osv. till 5)	Ange värde (lista med skalsteg 0.0,5.1.1,5 osv. till 5)
AKK hjälpmedel ja/Nej	AKK hjälpmedel Ja/Nej
Ange om bedömning gjorts med Närstående/Personal/ Personen	Ange om bedömning gjorts med Närstående /Personal/ Personen

TOM, Therapy Outcome Measures: Speech and Language Therapy User's Manual

TOM infördes i HabQ-uppföljningen 2008-04-01.

Information till HabQ koordinators och professionella.

TOM är ett diagnosberoende och testövergripande instrument som visat sig ha god inter- och intrabedömarreliabilitet samt god validitet enligt flera publicerade studier.

REF:

Enderby, P, John A. (1997). *Therapy Outcome Measures*, Wiley, London.

Enderby P, John A, Petherham B. (2006). *Therapy Outcome Measures for Rehabilitation Professionals*. Second Edition, Wiley, London.

Roulstone S, John A, Hughes A, Enderby P. (2004). *Assessing the construct validity of the Therapy Outcome Measure for pre-school children with delayed speech and language*. *Adv Speech-Language Pathol*;6:230–6.

Kommunikation och språk, bedöms med fyra skalor ur TOM; skala **nr 10 - Psykisk utvecklingsstörning/ Kognitiv funktionsnedsättning – kommunikation** (funktionsnedsättning- och aktivitets-skalan), **Kommunikativ effektivitet** och **Delaktighet** (primära bedömnings-skalan) före respektive efter intervention. Med intervention menas alla typer av insatser som patienten/personen får utifrån sitt problemskapande beteende. **TOM 2, Fonologisk störning** är valbar men ska användas om interventioner inriktade på ökad tydlighet i talet planeras.

När det gäller aktuell målgrupp bedöms inte funktion, aktivitet och delaktighet för alla skalor.

Manual för ifyllande:

1. Bedömning sker alltid utifrån personens biologiska ålder, ej utvecklingsålder.
2. Ange om bedömningen gjorts med stöd av närstående/anhörig/personal.
3. Skalorna i TOM och Kommunikativ Effektivitet mäts med en 5-gradig ordinalskala, 0-5 p, med definierade nivåer för de hela skalstegen och odefinierade halva skalsteg däremellan vilket ger totalt 11 skalsteg. Enderby et al (2006) rekommenderar följande sex nivåer, Figur 1.

0 = funktionen saknas och 5 = normal funktion för åldern

Mycket svår		Svår		Svår/måttlig		Måttlig		Lätt		Normal
0	0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5

Figur 1. Rekommenderade nivåer i TOM relaterat till poäng.

4. TOM anpassad **skala 10**, fylls i utifrån **funktion-** och **aktivitetsnivå**, kolumn **Kommunikation**. Bedömningen görs utan AKK.
5. Skalan ”Kommunikativ effektivitet” avser individens **totalkommunikation** (eget tal + ev. AKK). Skalan används såväl för AKK-användare som för dem som inte använder AKK.

6. **Delaktighet** mäts med - Primär bedömningsskala i TOM. Delaktighetsskalan ska bedömas utifrån den vuxnes förmåga i de olika omgivningar den vuxne befinner sig i – inte omgivningens.
7. **Fonologiskalan TOM 2 "Fonologisk störning"** är en ren talproduktionskala. Skalan är valbar och används för bedömning av **funktionsnedsättning** och **aktivitet** i de fall interventioner inriktade på ökad tydlighet i talet genomförts.

Kommunikation.

TOM Anpassade skalor 10. Psykisk utvecklingsstörning/Kognitiv funktionsnedsättning - kommunikation.

Bedömning görs av habiliteringen med hjälp av informanter från nätverket. Bedömningen görs utan AKK.

Avgör vilken beskrivning som stämmer bäst i det aktuella fallet. Patienten behöver inte förete alla de uppräknade kännetecknen. Använd 0,5 för att ange om en patient är något bättre eller något sämre än en viss beskrivning.

Funktionsnedsättning (med hänsyn tagen till åldern)

0. **Grav kommunikationsstörning.** Funktionsnedsättning inom en mängd områden, däribland tal/språk, sensorik och kognition. Ingen kommunikativ avsikt.
1. **Grav/måttlig kommunikationsstörning.** Funktionsnedsättning inom flera områden: tal/språk, sensorik, kognition. Kan ha viss ringa förmåga inom ett område, exempelvis grundläggande igenkänning.
2. **Måttlig kommunikationsstörning.** Måttlig funktionsnedsättning inom flera områden: tal/språk, sensorik, kognition. Det kan finnas en mera uttalad svårighet som dominerar, exempelvis grav artikulationsstörning.
3. **Måttlig/lätt kommunikationsstörning.** En måttlig funktionsnedsättning avseende tal/språk/sensorik eller kognition. Funktionsnedsättning inom två områden eller färre.
4. **Lätt kommunikationsstörning.** Mindre påtagliga svårigheter med tal/språk eller sensorik; funktionsnedsättning inom kognitiva områden.
5. **Ingen kommunikationsstörning.**

Datum för bedömning före:	Datum för bedömning efter:
Ange värde utan AKK (lista med skalsteg 0,0,5,1,1,5 osv. till 5)	Ange värde utan AKK (lista med skalsteg 0,0,5,1,1,5- osv. till 5)
Ange om bedömning gjorts med Närstående/Personal/ Personen	Ange om bedömning gjorts med Närstående/Personal/ Personen

Aktivitet (med hänsyn tagen till åldern)

0. Oförmögen att kommunicera på något som helst sätt. Ingen fungerande förståelse ens i kontext.
1. Uppvisar kommunikativ avsikt, men denna varierar. Kan ibland uttrycka grundläggande behov och följa enkla instruktioner i kontext; kan endast göra detta med en tränad kommunikationspartner i välbekanta situationer. Minimal kommunikation med maximal assistans.

2. Varaktig förmåga till avsiktlig kommunikation. Begränsad funktionell kommunikation. Varaktig förmåga att uttrycka grundläggande behov. Klarar att följa enkla instruktioner utan kontext. Kommunikerar bättre med en tränad samtalspartner och familjemedlemmar men kan ibland kommunicera grundläggande behov till personer han eller hon inte känner om situationen är välbekant. I hög grad beroende av kontext och ledtrådar.
3. Varaktig förmåga att uttrycka grundläggande behov. Klarar ibland att förmedla mer information än så. Klarar att följa de flesta enkla vardagssamtal i kontext; kan kommunicera lika bra med välbekanta personer och främlingar, oavsett om situationen är obekant eller välbekant. Behöver färre ledtrådar och mindre assistans.
4. Varaktig förmåga att förmedla information, men vissa svårigheter finns med att förmedla mer abstrakta och komplexa tankar. Klarar att förstå nästan all vardaglig konversation men har fortfarande sporadiska svårigheter med mycket komplex information. Mindre kontextberoende.
5. Kommunikerar bra i alla situationer.

Datum för bedömning före:	Datum för bedömning efter:
Ange värde utan AKK (lista med skalsteg 0,0,5.1.1,5 osv. till 5)	Ange värde utan AKK (lista med skalsteg 0,0,5.1.1,5- osv. till 5)
Ange om bedömning gjorts med Närstående/Personal/ Personen	Ange om bedömning gjorts med Närstående/Personal/ Personen

Kommunikativ effektivitet

(West Birmingham Speech & Language Therapy Service)

Bedöms med AKK-hjälpmiddel om de används. Använd 0,5 för att ange om en patient är något bättre eller något sämre än en viss beskrivning.

- 6 Kommunikerar ej avsiktligt (pre-intentionell nivå).
- 7 Begränsad funktionell kommunikation, kommunicerar endast om saker som finns inom direkt räck- eller synhåll.
- 8 Använder sig av talljud/talsignaler eller symboler för att kommunicera grundläggande behov till välbekanta personer.
- 9 Använder sig av talljud/talsignaler eller symboler för att överföra specifik information till välbekanta personer när kontexten är känd.
- 10 Använder sig av talljud/talsignaler och symboler för att överföra specifik information till välbekanta personer när kontexten inte är känd. Klarar att överföra grundläggande information till nya personer.
- 11 Överför information till nya personer och klarar att ge specifik information om en mängd olika ämnen.

Datum för bedömning före:	Datum för bedömning efter:
Ange värde (lista med skalsteg 0,0,5,1,1,5 osv. till 5)	Ange värde (lista med skalsteg 0,0,5,1,1,5 osv. till 5)
AKK hjälpmedel ja/Nej	AKK hjälpmedel Ja/Nej
Ange om bedömning gjorts med Närstående/Personal/ Personen	Ange om bedömning gjorts med Närstående /Personal/ Personen

Delaktighet. Mäts med Primär bedömningskala i TOM. Bedöms med AKK-hjälpmedel om de används. Använd 0,5 för att ange om en patient är något bättre eller något sämre än en viss beskrivning.

- 12 Ingen självständighet, isolerad, inget socialt liv/ familjeliv.
- 13 Mycket begränsade valmöjligheter, kontakt i huvudsak yrkesutövare, ingen roll socialt eller i familjen, ringa kontroll över sitt liv.
- 14 Visst mått av integrering, andras uppskattning och självständighet i en bestämd situation.
- 15 Integrerad, uppskattad av andra och självständig i ett begränsat antal situationer.
- 16 Ibland viss begränsning i självständighet, integrering eller roll.
- 17 Integrerad, uppskattad av andra, intar adekvat roll.

Datum för bedömning före:	Datum för bedömning efter:
Ange värde (lista med skalsteg 0-5)	Ange värde (lista med skalsteg 0-5)
Ange om AKK-hjälpmedel används ja/Nej	Ange om AKK-hjälpmedel används ja/Nej
Ange om Bedömning gjorts med närstående/personal/personen	Ange om bedömning gjorts med närstående/personal/personen

Valfri skala appendix VII: TOM 2. Fonologisk störning – Funktionsnedsättning och aktivitet.

Används om interventioner planeras som syftar till ökat eller tydligare tal. Avgör vilken beskrivning som stämmer bäst i det aktuella fallet. Patienten behöver inte förete alla de uppräknade kännetecknen. Använd 0,5 för att ange om en patient är något bättre eller något sämre än en viss beskrivning.

Funktionsnedsättning (med hänsyn tagen till åldern)

0. Total begränsning av ljudsystemet, använder inga igenkännbara konsonanter.
1. Språkljudssystemet är begränsat; använder ett fåtal igenkännbara ljud inklusive några konsonanter.
2. God användning av konsonanter och vokaler på ettorsnivå men bristfällig överföring av ljud till meningar. Kan i mellan 25 och 50 % av fallen undvika de felaktiga processerna.
3. Kan åstadkomma tydligt tal när han/hon tänker sig för, liksom med hjälp av prompting, men tydligheten försämras i spontantal. Kan i mellan 50 och 75 % av fallen undvika de felaktiga processerna.

4. Smärre kvarstående omogna drag; kan ha typiska processer men senare än normalt eller en enda atypisk process.
5. Åldersadekvat tal.

Aktivitet (med hänsyn tagen till åldern)

0. Totalt oförståelig för såväl välbekanta som obekanta lyssnare.
1. Delvis förståelig för välbekanta samtalspartner i känd kontext; ansvaret ligger på kommunikationspartnern.
2. Förståelig för välbekanta lyssnare i kontext, delvis förståelig i kontext med obekanta lyssnare; enstaka ord tydliga men i löpande tal sämre kvalitet.
3. Vanligtvis förståelig för välbekanta lyssnare, både med och utan kontext; varierande förståelighet i kontext med obekanta lyssnare; fritt spontantal ofta oförståeligt.
4. Smärre problem men förståelig för alla; tappar ibland i förståelighet vid vissa tillfällen, t.ex. då han/hon är ivrig eller talar i miljö med hög ljudnivå etc.
5. Förståelig med hänsyn tagen till åldern för såväl välbekanta som obekanta lyssnare.

Datum för bedömning före:	Datum för bedömning efter:
Ange värde (lista med skalsteg 0,0,5,1,1,5 osv. till 5)	Ange värde ((lista med skalsteg 0,0,5,1,1,5 osv. till 5)
Ange om Bedömning gjorts med närstående/personal/personen	Ange om bedömning gjorts med närstående/personal/personen